

10. Lýsing bekkir og götugögn

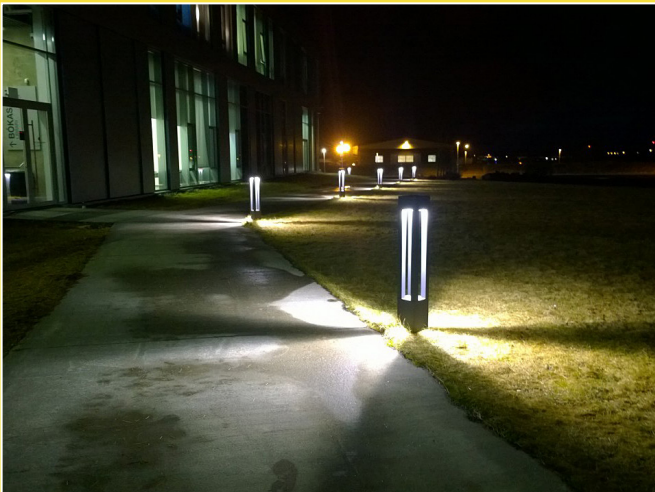
Staðsetning ljósastaura, hvort sem þeir eru háir eða lágir, sorptunna, bekkja, blómakera, hjólastanda o.þ.h. er mikilvæg. Hönnun og staðsetning hvers kyns hraðahindrana, aflokanir svæða og varnir eru mikilvægar og taka þarf tillit til aðgengis fyrir fatlað fólk við allar ákvarðanir.

10.1 Lýsing

Lýsing er mikilvæg við gönguleiðir og þá sérstaklega þar sem eru tröppur og/eða skábrautir.

Mikilvægt er að lýsingin lýsi upp þau svæði sem eru varasöm þ.m.t. við hæðarmun o.þ.h. Ljósgrjafinn má ekki lýsa beint í augu vegfarenda og því er skermuð eða óbein lýsing oft góð lausn. Til dæmis eru ljós sem eru innbyggð í stéttir og lýsa upp óheppileg nema í sérstökum aðstæðum. Staðsetning ljósastaura eða

ljósgrjafa skiptir máli og ætti ætíð að staðsetja þá utan gönguleiðar eða á svæði sem hannað er fyrir götugögn. Lýsing getur bæði verið stefnugefandi og leiðbeinandi vegvísir. Sjá leiðbeiningar Mannvirkjastofnunar nr. 10.4.2 Kröfur (útlýsing).

Ljósmynd 10.1.1 (Harpa Cilia)

Ljósmynd 10.1.1 sýnir dæmi um ljósgrjafa sem staðsettur er til hliðar við göngusvæði og lýsir það upp án þess að lýsa beint í augu vegfarenda.

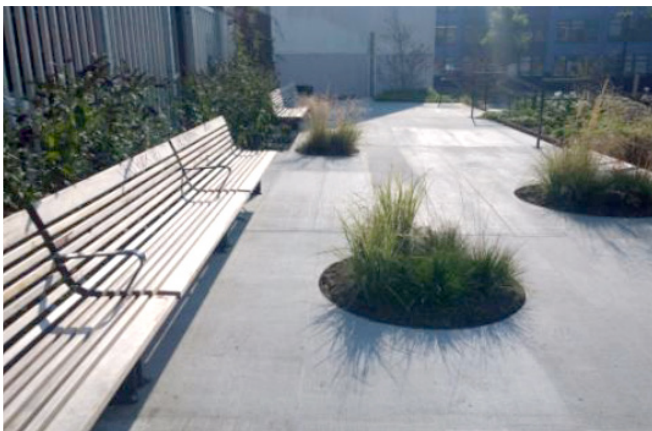
Ljósmynd 10.1.2 (Harpa Cilia)

Ljósmynd 10.1.2 sýnir dæmi um ljósgrjafa sem staðsettur er við upplýsingaskilti. Þegar sá sem ætlar að skoða áletrunina stendur við skiltið lýsir ljósgrjafinn beint upp í andlit og augu viðkomandi. Að auki eru ljósgrjafar í skyggni hússins mjög bjartir og erfitt er að horfa í átt að innganginum.

10.2 Bekkir

Bekkir eru mjög mikilvæg götugögn og nauðsynlegir t.d. eldra fólki og þeim sem eiga erfitt með gang eða geta ekki gengið langar vegalengdir án hvíldar.

Mesta fjarlægð milli bekkja ætti að vera innan við 150 m. Til að sem flestir geti notað þá eru nokkur atriði sem þurfa að vera til staðar. Bekkurinn þarf að vera með bakstuðningi. Bakið má ekki vera 90° á setu heldur þarf það að halla örlítið aftur, þó ekki of mikið. Einnig er nauðsynlegt fyrir marga að hafa arma til að styðjast við þegar sest er eða staðið upp.

Ljósmynd 10.2.1 (Harpa Cilia)

Ljósmynd 10.2.3 (Harpa Cilia)

Ljósmynd 10.2.4 (SBI, Byggningsnære Udearealer, version

Hæð bekkja getur einnig skipt sköpum en samkvæmt viðmiðum Gigtarfélags Íslands er æskileg sethæð ekki lægri en 460 mm, sem er 10 mm hærra en viðmið í leiðbeiningablaði Mannvirkjastofnunar nr. 7.1.3 *Umferðarleiðir*.

Borð með áföstum bekkjum eru oft á opnum svæðum en þá þarf að huga að aðkomu hjólastólanotenda sem og fólks með hreyfiskerðingu. A.m.k. annar borðendinn þarf að vera með minnst 500 mm fríu svæði undir borðplötunni. (Sjá ljósmynd 10.2.4).

Auk þess ættu samsett borð með bekkjum að vera með sætum utan við þverpósta sem festa bekkina við borðið.

Ljósmynd 10.2.2 (Harpa Cilia)

Ljósmyndir 10.2.1 til 10.2.4 sýna dæmi um bekki við gangstéttir og göngustíga.

Ljósmynd 10.2.3 sýnir svæði til hliðar við bekkinn en það mætti vera hornrétt til að auka dýpt svæðisins. Ruslatunнан er vel staðsett á þessari mynd þar sem hún er fyrir utan athafnasvæðið. Ávallt ætti að staðsetja ruslatunnur þeim megin sem ekki er gert ráð fyrir hjólastólum og/eða barnavögnum til hliðar við bekkinn.

10.3 Stólpar, staurar og götugögn

Hægt er að loka af svæði eða hindra akstur ökutækja eða lagningu bifreiða með mörgu móti. Ein algengasta hindrunin eru lágir stólpar, staurar eða pollar sem stundum eru kallaðir „arkitektatyppi“ eða „borgarhnallar“ einnig er til dæmi um íslenska framleiðslu sem kallast „dvergar“ og „klakkar“ (með eða án ljósa).

Þessir lágu stólpar geta valdið sjónskertu og blindu fólki verulegum vandræðum og jafnvel meiðslum. Staðsetning þeirra verður að vera fyrir

utan hefðbundið göngusvæði og alls ekki í vegi fyrir úrræðum sem hægt er að nota sem leiðarlínur fyrir fólk með þreifistafi.

Ljósmynd 10.3.1 (Harpa Cilia)

Ljósmynd 10.3.2 (Harpa Cilia)

Ljósmynd 10.3.1 sýnir dæmi um greiðsluvél sem staðsett er utan göngusvæðis en samt á öruggu svæði (nema ef standa þurfi á hjólastíg þegar greitt er í vélina).

Ljósmynd 10.3.2 sýnir dæmi um margvíslegar hindranir á einum stað. Auglýsingaskilti þverar gangstétt, umferðarskilti er staðsett inná gangstéttinni og getur því valdið hættu þegar auglýsingaskiltið er ekki til staðar. Steypt blómaker á að hindra umferð ökutækja, en er staðsett ofaná málaðri göngulínu. Auk þessa er hindrun umferðar með þverslá sem liggur út á hluta umferðarleidarinnar. Hvert þessara atriða getur skapað hættu fyrir sjónskert og blint fólk og verið hindrun eða óþægindi fyrir fólk sem notar hjólastóla eða hjálpartæki til gangs og fólk með barnavagna, svo nokkur dæmi séu nefnd.

Ljósmynd 10.3.3 (Harpa Cilia)

Ljósmynd 10.3.3 sýnir dæmi um fastar hindranir sem auðvelt er að yfirsjáast vegna hæðar og litar og fánastöng sem staðsett er í göngulínu. Hvert þessara atriða getur skapað hættu fyrir sjónskert og blint fólk.

Ljósmynd 10.3.4 sýnir dæmi um fastar hindranir en leiðarlínur og áherslumerking ætti að leiðbeina sjónskertu og blindu fólki um að hætta sé framundan.

Ljósmynd 10.3.4 (Harpa Cilia)

Athugið að leiðarlínur og áherslumerkingar eru einungis öðru megin. Það er í lagi ef um einstefnu er að ræða. Eins er gerð athugasemd við að aðgengi fólks í hjólastólum og barna í kerrum er varasamt um hliðið lengst til hægri auk þess sem blint fólk gæti auðveldlega stórslasast við að ganga á endann á láréttu stöngunum.

14. Heimildir

Lög, reglugerðir og leiðbeiningar varðandi gönguleiðir og bílastæði:

Skipulagslög 123/2010: <http://www.althingi.is/lagas/nuna/2010123.html>

Lög um mannvirki 160/2010: <http://www.althingi.is/lagas/146a/2010160.html>

Byggingarreglugerð 112/2012 með áorðnum breytingum (sótt 10.02.2017): http://www.mannvirkjastofnun.is/library/Skrar/Mannvirkjastofnun/Log-og-reglugerdir/Byggingarreglugerd_iheild.pdf

Greinar byggingarreglugerðar sem varða gönguleiðir og bílastæði:

- Grein 6.2.2 Aðkomuleiðir og umferðasvæði innan lóðar.
- Grein 6.2.3 Algild hönnun aðkomu að byggingum.
- Grein 6.2.4 Bílastæði hreyfihamlaðra.
- Grein 6.4.11 Skábrautir og hæðarmunur.
- Grein 6.5.1 Handrið og handlistar.
- Grein 6.5.2 Frágangur handlista.
- Grein 6.6.1 Almennar kröfur (Skilti, leiðbeiningar, handföng o.fl. vegna algildrar hönnunar).
- Grein 6.11.7 Þjónustukjarnar (útisvæði).
- Grein 7.1.1 Markmið (útisvæði við mannvirki).
- Grein 7.1.2 Algild hönnun (útisvæði við mannvirki).
- Grein 7.1.3 Umferðarleiðir.
- Grein 7.1.6 Dvalar- og leiksvæði.

ISO 21542:2011

ISO 21542:2011, Annex A